

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa R. (Spółka Akcyjna)

z siedzibą w W. Oddział w Polsce

przeciwko I. H. i A. H.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 czerwca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

1) prostuje niedokładność w zaskarżonym wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w oznaczeniu strony powodowej w ten sposób, że każdorazowo po zwrocie: "R. (Spółka Akcyjna)" dodaje zwrot: "z siedzibą w W."

2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

3) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 8117 (osiem tysięcy siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania wobec wykazania przez skarżącego, że sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ustawodawca zmierza w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisaną jej funkcję publicznoprawną. Ograniczenie do czterech, wyżej wymienionych przesłanek ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 marca 2019 r. pozwani I. H. i A. H. oparli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie doprecyzowuje się, że w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie istotne i ściśle jurydyczne, tj. dające się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Musi być to również zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe,

nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

Powyższych wymagań nie spełnili skarżący powołując się na problem zakresu kompetencji pełnomocnika procesowego do wypowiedzenia umowy stanowiącej przedmiot sporu sądowego w sprawie, do której został on umocowany. W przywołanym zagadnieniu Sąd Najwyższy nie dostrzega waloru istotności ani waloru nowości, który determinowałby pozytywne rozpatrzenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przepis art. 65 k.c. jest jednym z najczęściej wykładanym przepisem prawa materialnego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak również w piśmiennictwie prawniczym. Z treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono argumentów wykazujących, że na tle art. 65 k.c. występuje nowe zagadnienie prawne sformułowane w skardze kasacyjnej. W istocie stanowi ono jedynie wyraz odmiennej oceny prawnej przedstawionej przez skarżących ustalonych w sprawie okoliczności od oceny prawnej Sądu drugiej instancji.

Pozbawione podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej jest również drugie zagadnienie prawne podniesione przez skarżących. W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest bowiem stanowisko, że oddział osoby prawnej, w tym oddział zagranicznej osoby prawnej, nie ma zdolności sądowej (art. 64 § 1 i 1¹ k.p.c., por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 769/12, OSNC-ZD 2014, nr D, poz. 70, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 72/14, nie publ., i z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 669/14, nie publ.). Odstępstwa od tej zasady mogą wynikać z regulacji szczególnych (zob. art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej, tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1170 ze zm., por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 769/12, OSNC-ZD 2014, nr D, poz. 70). Przyjmuje się również, że ze względu na to, iż działalność oddziału osoby prawnej ma charakter zależny i powoduje powstanie praw i obowiązków po stronie osoby prawnej - posłużenie się firmą oddziału tej osoby prawnej nie oznacza, iż stroną czynności prawnych lub procesowych jest sam oddział jako niezależny podmiot stosunków prawnych. Firma oddziału osoby prawnej przez jej powiązanie z firmą tej osoby prawnej podkreśla brak samodzielności oddziału

wobec osoby prawnej. W takim wypadku w obrocie i w postępowaniu sądowym występuje osoba prawna, mająca swój oddział, z którego działalnością wiąże się czynność prawna lub postępowanie sądowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 769/12, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 72/14, nie publ., i z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 669/14, nie publ.). Reguły te stosuje się także wówczas, gdy chodzi o działanie zagranicznej osoby prawnej za pośrednictwem oddziału w Polsce (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 769/12, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 72/14 i z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 669/14). W efekcie posłużenie się w pozwie na oznaczenie powoda (art. 126 § 1 pkt 1 w zw. z art. 187 § 1 k.p.c.) firmą oddziału osoby prawnej, w tym oddziału zagranicznej osoby prawnej, obok samej osoby prawnej nie uzasadnia tezy, że stroną postępowania sądowego ma być oddział osoby prawnej, a nie ta osoba prawna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 769/12 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 72/14 i z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 669/14). Powoduje to, że w takim wypadku nie ma podstaw do odrzucenia pozwu z powodu braku zdolności sądowej oddziału osoby prawnej, w tym oddziału zagranicznej osoby prawnej (art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.), gdyż za powoda należy uznać osobę prawną, której oddział został oznaczony w powództwie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 72/14 i z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 669/14). Ponieważ jednak Sąd Apelacyjny pominął w zaskarżonym wyroku wskazanie siedziby powodowego Banku w tym zakresie orzeczenie z powodu tej niedokładności sprostowano na podstawie art. 350 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. przez dodanie siedziby strony powodowej.

W sprawie nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99, 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 15 ust. 1 w zw. z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

jw